

Osijek je s uspostavljenim sustavom prikupljanja u 2021. sakupio čak 8.450 tona biootpada

Primarna selekcija otpada u kućanstvu najjednostavniji je i najjeftiniji način da se dobiju uporabljive sekundarne sirovine

Objavio **Sanja Knjaz** - 07.12.2022 u 10:30

Da, i veliki gradovi u Hrvatskoj mogu biti uspješni poput manjih sredina. Pokazuje to i dokazuje Grad **Osijek** koji je prvi od velikih gradova u Hrvatskoj s postotkom odvojenog prikupljanja otpada višim od 50 posto. Dok 60 posto gradova i općina nema organizirano sakupljanje i obradu biootpada, u Osijeku je postotak odvojenog skupljanja otpada u prošloj godini, iznosio 51, 9 posto. To je 20 posto više od Zagreba, 38 posto više od Rijeke, te 35,2 posto više od Splita.

Koja je tajna uspjeha toga grada otkrio nam je direktor osječke komunalne tvrtke **Unikom Igor Pandžić**.

“S implementacijom razvijenog sustava primarne selekcije otpada u Gradu Osijeku započelo se 2010. godine sanacijom postojećih eko otoka. Uočeno je da postavljeni eko otoci nisu dovoljni, te se krenulo s unaprjeđivanjem i usavršavanjem sustava gospodarenja otpadom. Uvođenjem novog sustava korištenja komunalne usluge sakupljanja i odvoza komunalnog otpada, koji se temelji na količini komunalnog otpada izraženog kroz njegov volumen, nastojalo se potaknuti građane na prikupljanje iskoristivog otpada na mjestu njegovog nastanka, kaže Pandžić.

“U 2009. godini započeo je **Pilot projekt sakupljanja starog papira** u dva prigradska naselja – Višnjevac i Josipovac. Tijekom 2010. godine započinje organizirano sakupljanje otpadnog papira na području naselja Osijek metodom „od vrata do vrata“. U travnju 2013. godine sustav odvojenog sakupljanja korisnog otpada od građana metodom „od vrata do vrata“ proširio se i na plastiku, a danas se u Osijeku na kućnom pragu odvaja šest frakcija (papir, plastika, staklo, metal, biootpad i miješani komunalni otpad) sustavom od vrata do vrata što predstavlja najviši europski standard u odvojenom sakupljanju otpada. Prilagodba i unapređenje postojećeg sustava gospodarenja

komunalnim otpadom iziskuje dodatne troškove za poboljšanje sustava koji rastu kontinuirano. Sakupljeni miješani komunalni otpad odlaže se na odlagalište neopasnog otpada Lončarica Velika. Sav prikupljeni biootpad iz kućanstava i s javnih zelenih površina odvozi se na kompostanu gdje se vrši obrada i zbrinjavanjem biootpada od kojeg se proizvodi kompost prve klase. Na reciklažnom dvorištu za građevinski otpad obrađuje se sakupljeni građevinski otpad, a preostali odvojeno sakupljeni otpad predaje se ovlaštenim oporabiteljima", pojašnjava Pandžić kako funkcionira sustav odvajanje i prikupljanja otpada u Osijeku i dodaje:

"Čipirali smo već postojeće spremnike za miješani komunalni otpad, a naplata se obavlja prema broju odvoza. U potpunosti je razvijen sustav primarne selekcije otpada koji se temelji se na odvojenom sakupljanju iskoristivih otpadnih tvari na mjestu nastanka otpada. Odvojeno sakupljanje pojedinih vrsta otpada dugoročno jamči kvalitetno recikliranje, jer odvajanjem na mjestu nastanka, i to u zasebne posude, dobiva se sirovina vrlo visokog stupnja čistoće i kvalitete. Primarna selekcija je dinamički sustav koji se stalno nadograđuje i usavršava."

Osijek je uočio da postavljeni eko otoci nisu dovoljni, te se krenulo sa unaprjeđivanjem i usavršavanjem sustava gospodarenja otpadom

"Primarna selekcija otpada u kućanstvu najjednostavniji je i najjeftiniji način da se dobiju uporabljive sekundarne sirovine", nastavlja Pandžić. "Iz miješanog otpada uglavnom se više ne može izdvojiti čista i kvalitetna sirovina ni u kakvoj sortirnici. Sakupljanje otpada koje počinje već od kućanstava, odnosno mjesta nastanka, jedna je od najuspješnijih strategija za smanjenje količine otpada. Njezina uspješnost očituje se u postizanju veće količine odvojeno sakupljenih glavnih skupina komunalnog otpada u kućanstvu. U gradu Osijeku odvojeno se sakuplja 6 frakcija otpada (papir, plastika, staklo, metal, biootpad i miješani komunalni otpad) sustavom od vrata do vrata što predstavlja najviši europski standard u odvojenom sakupljanju otpada."

– Papir-plavi spremnik, Plastika-žuti spremnik, Biootpad-smeđi spremnik, Staklo-sivi spremnik, Metal-sivi spremnik sa telenim poklopcem, Miješani komunalni otpad-zeleni spremnik. U individualnom stanovanju (kuće) korisnici imaju četiri spremnika za papir, plastiku, biootpad i miješani komunalni otpad, dok je odvoz stakla i metala po pozivu. Važno je napomenuti da je cijena usluge ostala nepromijenjena. Cijena prijevoza sastavni je dio cijene obvezne minimalne javne usluge kojom se pokrivaju troškovi pružanja javne usluge. Cijena obvezne minimalne javne usluge za korisnike u kategoriji kućanstvo u gradu Osijeku iznosi 30,50 kn i jedna je od najmanjih cijena u RH. Strojevi i vozila djelom su nabavljeni iz vlastitih sredstava, dio sufinanciranjem Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, te kroz projekte financirane sredstvima Europske Unije. Sustavno se nastoji modernizirati i obnoviti vozni park pa je prosječna starost kamiona koje koristimo za obavljanje poslova gospodarenja otpadom oko pet godina.

Novi sustav se uvodio postupno

"Uvođenje odvojenog sakupljanja pojedinih frakcija otpada u gradu Osijeku odvijalo se postupno počevši od odvojenog sakupljanja starog papira, zatim plastike, te biootpada, stakla i metala. Dobrom komunikacijom s građanima i sustavnom edukacijom nismo imali nikakvih problema kod uvođenja pojedinih frakcija", pojašnjava Pandžić.

“Sustavna edukacija svih društvenih skupina važan je segment u rješavanju problema gospodarenja otpadom. Od 2006. godine tvrtka Unikom d.o.o. provodi sustavnu edukaciju djece o selekciji, iskorištavanju i zbrinjavanju otpada u osječkim dječjim vrtićima i osnovnim školama u vidu edukativnih radionica tijekom cijele školske godine. U edukaciji nastojimo istaknuti važnost očuvanja okoliša i postupanja u skladu s prirodnim zakonitostima, a odgoj za okoliš bit će uspješniji počne li se provoditi u što ranijoj životnoj dobi.

Kako se radi o sustavnoj edukaciji koja traje već dugi niz godina ona je zasigurno doprinijela i u mijenjanju životnih navika naših građana. Učenici koji su prolazili kroz ove radionice danas su odrasli ljudi s usvojenim navikama kojima mijenjaju ustaljene navike svojih roditelja, djedova i baka a daju dobar primjer svojoj djeci. Navike su se zasigurno promijenile jer sve ono što se nekada smatralo smećem i bacalo u jednu kantu danas je otpad koji se može iskoristiti, preraditi i ponovno upotrijebiti i odlaže se u zasebne spremnike, a to naši građani jako dobro znaju. Dakle, izuzetno važnu ulogu u uspješnom uspostavljanju cjelovitog sustava gospodarenja otpadom ima stalna edukacija i informiranje građana o značaju takvog postupanja, čemu je Grad Osijek zajedno sa Unikomom posvetio posebnu pozornost kontinuirano provodeći navedene aktivnosti”, tvrdi Pandžić.

Primarna selekcija otpada u kućanstvu najjednostavniji je i najjeftiniji način da se dobiju uporabljive sekundarne sirovine

“Visoka osviještenost građana grada Osijeka o važnosti odvojenog sakupljanja iskoristivog otpada zasigurno je doprinijela ostvarenju zadanih ciljeva. Odlukom o načinu pružanja javne usluge sakupljanja komunalnog otpada propisana je ugovorna kazna kojom je određeni novčani iznos koji korisnik javne usluge mora platiti u slučaju kada ne ispunjava obveze iz Ugovora.

U suradnji javnog i privatnog sektora leži ključ uspjeha

“Iz stope odvojeno sakupljenog otpada u RH razvidno je kolika je raznolikost u uspostavi cjelovitog sustava gospodarenja otpadom, ali zasigurno neki od uspostavljenih sustava mogu poslužiti ostalim gradovima kao model i primjer dobre prakse. U pojedinim jedinicama lokalne samouprave još uvijek nije uspostavljen cjeloviti sustav gospodarenja otpadom, što se reflektira i na nacionalnoj razini.

Naravno, visoki troškovi u uspostavi cjelovitog sustava gospodarenja otpadom zasigurno su jedan od razloga zašto neke JLS nisu u mogućnosti u potpunosti realizirati zadane ciljeve. Ipak, smatram da se iz godine u godinu poboljšava stanje u gospodarenju otpadom, te da će se unatoč sporom napredovanju ipak dostići zadani ciljevi prema Direktivama EU, a da bi se postigli što bolji rezultati potrebna je suradnja javnog i privatnog sektora na razvoju kružne ekonomije u Hrvatskoj”, zaključio je **Igor Pandžić**.

Projekt izrade i objavljivanja serijala tekstova pod naslovom **Otpad u raljama lokalnih moćnika**, autorice Sanje Knjaz, financijski je podržala Agencija za elektroničke medije, kroz projekt Poticanja novinarske izvrsnosti za 2022. godinu.

